

Procedury postępowania dla nauczycieli i pracowników szkoły w sytuacjach kryzysowych w Szkole Podstawowej nr 218 im. Michała Kajki w Warszawie

PODSTAWY PRAWNE

1. Ustawa z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty
2. Ustawa z dnia 14 grudnia 2016 r. – Prawo oświatowe
3. Ustawa z dnia 9 czerwca 2022 r. o wspieraniu i resocjalizacji nieletnich
4. Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi
5. Ustawa z dnia 17 listopada 1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego
6. Ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks karny
7. Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 31 grudnia 2002 r. w sprawie bezpieczeństwa i higieny w publicznych i niepublicznych szkołach i placówkach
8. Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 25 sierpnia 2017 r. w sprawie nadzoru pedagogicznego
9. Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 9 sierpnia 2017 r. w sprawie zasad organizacji i udzielania pomocy psychologiczno-pedagogicznej w publicznych przedszkolach, szkołach i placówkach
10. Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 18 sierpnia 2015 r. w sprawie zakresu i form prowadzenia w szkołach i placówkach systemu oświaty działalności wychowawczej, edukacyjnej, informacyjnej i profilaktycznej w celu przeciwdziałania narkomanii
11. Konwencja o prawach dziecka, przyjęta przez Zgromadzenie Ogólne Narodów Zjednoczonych dnia 20 listopada 1989 r Dz.U. 1991 nr 120 poz. 526

SPIS TREŚCI

1. Procedury postępowania z uczniem sprawiającym trudności wychowawcze.
2. Procedury postępowania w przypadku ucieczki ucznia z lekcji.
3. Procedura postępowania wobec ucznia przejawiającego zachowania agresywne.
4. Postępowanie w przypadku zachowania ucznia uniemożliwiającego lub znacznie utrudniającego prowadzenie lekcji.
5. Procedura postępowania w przypadku posiadania przez ucznia niebezpiecznych przedmiotów, substancji.
6. Procedura postępowania w przypadku zwalniania uczniów z zajęć lekcyjnych.
7. Procedura postępowania w przypadku zająć noszących znamiona przestępstwa lub wykroczenia.
8. Procedura postępowania w przypadku podejrzenia, że uczeń na terenie szkoły znajduje się pod wpływem środków odurzających bądź alkoholu.
9. Procedura postępowania w przypadku złego samopoczucia ucznia.
10. Procedura postępowania w przypadku zauważenia agresywnego zachowania osoby dorosłej w stosunku do własnego lub innego dziecka na terenie szkoły.
11. Procedura postępowania w przypadku stwierdzenia naruszenia godności i dobrego imienia nauczyciela lub innego pracownika szkoły.
12. Procedura postępowania w przypadku uzyskania informacji o zagrożeniu ucznia szkoły demoralizacją.
13. Procedura postępowania w sytuacji ujawnienia cyberprzemocy.
14. Zasady postępowania w przypadku ogłoszenia ewakuacji z budynku szkolnego.
15. Postępowanie w ekstremalnej sytuacji kryzysowej „Aktywny zabójca”.
16. Przepisy końcowe.

1. Procedura postępowania z uczniem sprawiającym trudności wychowawcze

1. Nauczyciel – wychowawca przeprowadza diagnozę sytuacji szkolnej i rodzinnej uczniów na początku roku szkolnego. Zgłasza problemy pedagogowi szkolnemu.
2. W porozumieniu z nauczycielami zespołu pomocy psychologiczno-pedagogicznej planuje działania zmierzające do rozwiązania problemów ucznia.
3. Wychowawca informuje rodziców o istniejących zdiagnozowanych trudnościach i zapoznaje ich z opracowanym w zespole planem działań, jednocześnie zobowiązuje rodziców do rzetelnej współpracy. Rodzice potwierdzają podpisem akceptację przyjętego planu działań.
4. Zespół nauczycieli uczących realizuje działania wychowawcze zmierzające do rozwiązania problemów szkolnych ucznia/uczniów. Po pierwszym i drugim półroczu wychowawca ocenia efektywność podjętych działań.
5. Na bieżąco informuje rodziców poprzez dziennik elektroniczny lub podczas spotkań bezpośrednich o zaistniałej sytuacji, podjętych krokach i realizacji postanowień.
6. Jeżeli problemy nie ustępują, wychowawca proponuje przeprowadzenie badań w Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej, informując rodziców o znaczeniu opinii poradni w dalszej edukacji ucznia.
7. Jeśli rodzic nie wyrazi zgody na przeprowadzenie badań w poradni, a zachowanie ucznia stwarza zagrożenie bezpieczeństwa, nauczyciel postępuje zgodnie z procedurą dotyczącą postępowania z uczniem agresywnym.

2. Procedura postępowania w przypadku ucieczki ucznia z lekcji

1. Na początku każdej lekcji nauczyciel sprawdza listę obecności i odnotowuje obecność lub nieobecność ucznia w dzienniku lekcyjnym (elektronicznym) lub dzienniku zajęć.
2. W przypadku domniemanej ucieczki ucznia z określonych zajęć dydaktycznych nauczyciel wyznacza ucznia, który zgłasza ten fakt wychowawcy klasy, pedagogowi szkolnemu lub w sekretariacie szkoły.
3. Wyznaczona przez dyrektora osoba przejmuje opiekę nad uczniami danej klasy, a nauczyciel uczący sprawdza, czy uczeń przebywa na terenie szkoły.
4. Jeśli na terenie szkoły nie ma ucznia, nauczyciel, pedagog lub dyrektor powiadamia o tym fakcie rodziców.
5. Dyrektor lub wyznaczona przez niego osoba telefonicznie powiadamia policję o samowolnym oddaleniu się ucznia ze szkoły.
6. Nauczyciel sporządza notatkę z czynności podejmowanych w trakcie poszukiwania ucznia i dołącza ją do teczki ucznia.
7. Po wyjaśnieniu okoliczności ucieczki przeprowadzana jest rozmowa z rodzicami i uczniem, która dotyczy między innymi konsekwencji ucieczki ze szkoły, zgodnie z WSO.

3. Procedura postępowania wobec ucznia przejawiającego zachowania agresywne

1. Każdy pracownik szkoły – świadek ataku agresji fizycznej lub słownej ma obowiązek przerwania tego zachowania. W razie potrzeby prosi o pomoc inną dorosłą osobę. Stanowczo informuje uczestników zajęcia, że nie wyraża zgody na takie zachowanie. Należy mówić głośno, zdecydowanie, używać krótkich komunikatów.
2. Izoluje agresywnego ucznia od osób, wobec których był agresywny.
3. Jeśli zachodzi taka potrzeba, udziela pomocy przedmedycznej oraz wsparcia psychicznego uczniowi/uczniom, wobec których kierowane były akty agresji.
4. Powiadamia o zdarzeniu wychowawcę klasy i pedagoga szkolnego.
5. W przypadku gdy u ucznia w dalszym ciągu wzrasta agresja (np. okalecza się lub rani innych lub niszczy mienie szkoły) nauczyciel lub pedagog szkolny wzywa pielęgniarkę szkolną lub pogotowie ratunkowe.
6. Nauczyciel lub pedagog przeprowadza rozmowę z uczniem/uczniami, mającą na celu wyjaśnienie sytuacji, uświadomienie sprawcy jego nieodpowiedniego zachowania i poinformowanie go o konsekwencjach wynikających ze Statutu Szkoły.
7. Wychowawca lub pedagog informuje telefonicznie rodziców wszystkich uczniów biorących udział w zajściu o wydarzeniu i formach podjętej interwencji, wpisuje sprawcy uwagę do dziennika elektronicznego.
8. Rodzice potwierdzają otrzymanie informacji o agresywnym zachowaniu swojego dziecka (systemowe potwierdzenie odbioru informacji lub podpis w dzienniczku ucznia).
9. Nauczyciel lub pedagog sporządza notatkę zawierającą opis zdarzenia i dołącza ją doteczki ucznia.
10. W przypadku powtarzania się zachowań agresywnych ucznia wychowawca wspólnie z zespołem wychowawczym, pedagogiem szkolnym i psychologiem opracowuje plan działań naprawczych, podpisuje z uczniem i jego rodzicami kontrakt zawierający plan działań. Tym samym zobowiązuje ucznia oraz jego rodziców do przestrzegania kontraktu.
11. Wychowawca, pedagog/psycholog informuje ucznia i jego rodziców o ewentualnych dalszych skutkach braku poprawy zachowania.
12. W przypadku utrzymywania się nieprawidłowych relacji z rówieśnikami/dorosłymi, pedagog sugeruje rodzicom przebadanie ucznia w Poradni

Psychologiczno-Pedagogicznej w celu ustalenia przyczyn agresywnego zachowania.

13. Jeżeli rodzice nie wyrażą zgody na przeprowadzenie badań, a uczeń nie poprawi swojego zachowania mimo realizacji planu działań naprawczych, albo w przypadku braku rzeczywistej współpracy rodziców z wychowawcą i pedagogiem lub braku efektów tej współpracy, dyrektor szkoły w porozumieniu z wychowawcą i pedagogiem kieruje sprawę na policję lub do sądu rodzinnego. Może również wszcząć procedurę „Niebieskiej karty”.

14. W przypadku szczególnie drastycznych zachowań agresywnych, grożących demoralizacją uczniów lub stwarzających zagrożenie dla zdrowia lub życia, dyrektor szkoły w porozumieniu z zespołem psychologiczno-pedagogicznym natychmiast powiadamia policję z pominięciem wyżej omówionej procedury. O fakcie tym informuje się rodziców ucznia.

15. Dyrektor szkoły ma również możliwość wyznaczenia kary określonej w Ustawie z dnia 9 czerwca 2022 r. o wspieraniu i resocjalizacji nieletnich (Dz.U. z 2022 poz. 1700).

4. Procedura postępowania w przypadku zachowania ucznia uniemożliwiającego lub znacznie utrudniającego prowadzenie lekcji

1. W przypadku gdy zachowanie ucznia uniemożliwia realizację zajęć nauczyciel upomina słownie ucznia i zobowiązuje go do zaprzestania niewłaściwego zachowania. W przypadku konfliktu między uczniami – rozdziela ich (jeśli to możliwe – izoluje).
2. Jeżeli zachowanie ucznia nie ulega poprawie nauczyciel powiadamia telefonicznie pedagoga lub wskazuje ucznia, który zawiadamia o zdarzeniu pedagoga, psychologa lub wicedyrektora szkoły.
3. Pedagog, psycholog lub wicedyrektor szkoły wyprowadza ucznia z sali i przeprowadza z nim rozmowę wychowawczą, ustala przyczyny negatywnego zachowania oraz kary zgodnie z WSO.
4. Pedagog, psycholog lub wicedyrektor szkoły zawiadamia wychowawcę klasy i rodziców o zachowaniu ucznia i jego konsekwencjach.
5. W przypadku powtarzającego się niewłaściwego zachowania ucznia pedagog lub psycholog wzywa do szkoły rodziców i w ich obecności przeprowadza rozmowę wychowawczą. Zobowiązuje rodziców do współpracy ze szkołą nad poprawą zachowania ucznia.
6. Gdy zastosowane działania nie przynoszą efektów zawiadamia się dyrektora szkoły.
7. Dyrektor w obecności pedagoga lub psychologa i wychowawcy klasy przeprowadza rozmowę z rodzicami oraz uczniem.
8. Jeżeli w dalszym ciągu nie ma widocznych pozytywnych efektów podjętych działań, wdraża się procedurę wglądu w sytuację rodzinną ucznia zawiadamiając Sąd Rodzinny i dla Nieletnich.
9. Działania nauczycieli podejmowane podczas interwencji są dokumentowane (notatka i wydruk korespondencji z dziennika elektronicznego do rodziców). Dokumentację dołącza się doteczki pomocy psychologiczno-pedagogicznej ucznia.

5. Procedura postępowania w przypadku posiadania przez ucznia niebezpiecznych przedmiotów, substancji

1. W przypadku stwierdzenia lub otrzymaniu powiadomienia o posiadaniu niebezpiecznych przedmiotów lub substancji przez ucznia, należy bezzwłocznie odizolować go od innych uczniów.
2. Powiadomić wychowawcę klasy, pedagoga szkolnego, wicedyrektora lub dyrektora szkoły.
3. Jeżeli po wstępnym rozpoznaniu stwierdzono, że substancja lub przedmiot może spowodować powszechne zagrożenie dla życia lub zdrowia, należy:
  - a. w miarę możliwości zabezpieczyć przedmiot lub substancję odbierając je uczniowi,
  - b. jeżeli odebranie wymaga przeszukania, a uczeń nie wyraża na to zgody, odizolować ucznia, zapewnić mu opiekę i wezwać policję (112 lub 997).
(**UWAGA:** pracownik oświaty nie ma prawa dokonać przeszukania).
4. Jeżeli przedmiot, substancja zagraża bezpieczeństwu uczniów i pracowników należy ich ewakuować wg przyjętych procedur i wezwać policję, pogotowie ratunkowe (nr 112 lub 999) lub inne służby specjalistyczne (np. pogotowie gazowe, energetyczne, wodociągowe, Straż Pożarną).
5. Powiadomić rodziców sprawców i ofiar. Do czasu przyjazdu rodziców lub policji, pieczę nad dzieckiem sprawuje nauczyciel. Po ewentualnym przyjeździe policji należy dostosować się do poleceń funkcjonariuszy.
6. Po wyjaśnieniu sprawy należy:
  - a. poinformować ucznia i jego rodziców o konsekwencjach prawnych i społecznych spowodowania zagrożenia dla życia i zdrowia innych,
  - b. ustalić zasady współpracy ze szkołą, w tym z zespołem pomocy psychologiczno-pedagogicznej i innymi organizacjami specjalistycznymi, w celu uniknięcia w przyszłości podobnych zdarzeń,
  - c. sporządzić dokumentację związaną ze zdarzeniem,
  - d. zastosować karę zgodnie ze Statutem Szkoły.

6. Procedura w przypadku zwalniania uczniów z zajęć lekcyjnych

1. Zwolnienie z zajęć odbywa się na wniosek rodzica lub innej osoby uprawnionej do sprawowania pieczy nad uczniem.
2. O zwolnienie ucznia rodzic może wystąpić osobiście lub pisemnie: w dzienniczku ucznia, za pośrednictwem dziennika elektronicznego Librus lub na odrębnej kartce.
3. Telefoniczna prośba rodzica o zwolnienie ucznia ze szkoły nie jest uwzględniana. W szczególnych sytuacjach uwzględnia się zwolnienie przesłane drogą mailową.
4. Uczeń zobowiązany jest przedstawić zwolnienie wychowawcy klasy, innemu nauczycielowi lub okazać je w sekretariacie szkoły.
5. Zwolnienie powinno być czytelne, zawierać imię i nazwisko ucznia, datę i godzinę wyjścia ze szkoły oraz podpis rodzica.
6. Uczniowie klas pierwszych oraz uczniowie, którzy zgłosili złe samopoczucie nie mogą opuścić szkoły samodzielnie.
7. Wychowawca lub inny nauczyciel po zapoznaniu się z informacją od rodzica sprowadza ucznia do szatni lub akceptuje zwolnienie swoim podpisem. Uczeń zostanie wypuszczony ze szkoły po okazaniu podpisanego zwolnienia pracownikowi szatni.
8. W przypadku podejrzenia, że zwolnienie przedstawione przez ucznia jest nieprawdziwe, nauczyciel telefonicznie kontaktuje się z rodzicami. Jeśli podejrzenie to się potwierdzi uczeń podlega karze zgodnie z WSO.
9. W dzienniku lekcyjnym należy zaznaczyć: nieobecny – usprawiedliwiony

7. Procedura postępowania w przypadku zajść noszących znamiona przestępstwa lub wykroczenia

1. Za zajścia noszące znamiona przestępstwa lub wykroczenia uważa się:
  - a) bójkę, pobicie, naruszenie nietykalności cielesnej,
  - b) kradzież, kradzież z włamaniem, kradzież lub włamanie z użyciem przemocy lub groźbą przemocy,
  - c) znęcanie psychiczne, zastraszanie, zmuszanie do określonego zachowania, groźby, w tym użycie również za pośrednictwem Internetu lub innych mediów,
  - d) umyślne zabieranie, niszczenie cudzej rzeczy lub zniszczenie mienia szkoły, wandalizm,
  - e) posiadanie, udzielanie, propagowanie i rozprowadzanie narkotyków lub innych środków psychoaktywnych,
  - f) posiadanie lub umożliwienie posiadania alkoholu lub wyrobów tytoniowych (w tym e-papierosów),
  - g) fałszowanie dokumentów, w tym dokumentów szkolnych.
2. W sytuacji wystąpienia zdarzenia noszącego znamiona przestępstwa lub wykroczenia należy zapewnić bezpieczeństwo wszystkim jego uczestnikom i, w razie potrzeby, udzielić im pierwszej pomocy przedmedycznej.
3. W miarę możliwości zatrzymać sprawców, odizolować sprawców od ofiar, zabezpieczyć ślady i przedmioty związane z zajściem, zachować dyskrecję.
4. W przypadku odebrania narkotyków lub innych środków psychoaktywnych należy środki te zabezpieczyć przed dostępem innych osób. Jeżeli odebranie wymaga przeszukania, a uczeń nie wyraża na to zgody, odizolować ucznia, zapewnić mu opiekę i wezwać policję (nr 112 lub 997). (UWAGA: pracownik oświaty nie ma prawa dokonać przeszukania)
5. Powiadomić wychowawcę klasy, pedagoga i dyrekcję szkoły. Wdrożyć postępowanie określone w Ustawie z dnia 9 czerwca 2022 r. o wspieraniu i resocjalizacji nieletnich (Dz.U. z 2022 poz. 1700).
6. Powiadomić rodziców sprawców i ofiar (do czasu przyjazdu rodziców lub policji pieczę nad dzieckiem sprawuje nauczyciel; po przyjeździe policji dostosować się do poleceń funkcjonariuszy).
7. Sporządzić dokumentację zdarzenia.
8. Zobowiązać rodziców do współpracy, opracować program modyfikujący zachowanie ucznia ewentualnie zlecić wykonanie diagnozy psychologiczno-pedagogicznej.

9. Ustanowić kary zgodnie ze Statutem Szkoły.
10. Powiadomić pracownika socjalnego lub kuratora w przypadku, jeżeli rodzina jest objęta nadzorem.

8. Procedura postępowania w przypadku podejrzenia, że uczeń na terenie szkoły znajduje się pod wpływem środków odurzających bądź alkoholu

1. Nauczyciel lub inny pracownik szkoły powiadamia wychowawcę, pedagoga oraz dyrekcję szkoły o swoich przypuszczeniach.
2. Nauczyciel, wychowawca lub pedagog odizolowuje ucznia od pozostałych uczniów w klasie zapewniając mu opiekę i w miarę możliwości stwarza warunki niezagrażające jego życiu lub zdrowiu.
3. Nauczyciel, wychowawca lub pedagog telefonicznie powiadamia rodziców o zaistniałej sytuacji i prosi o natychmiastowe stawienie się w szkole oraz wzywa pogotowie ratunkowe.
4. Jeżeli nie można skontaktować się z rodzicami ucznia będącego pod wpływem alkoholu lub środków odurzających, rodzice odmawiają przyścia do szkoły, uczeń jest agresywny bądź swoim zachowaniem daje powód do zgorzienia albo zagraża bezpieczeństwu innych osób zawiadamia się policję.
5. O pozostawieniu ucznia w szkole lub przewiezieniu do placówki służby zdrowia, lub przekazania go do dyspozycji funkcjonariuszom policji, decyduje przedstawiciel zespołu ratownictwa medycznego po ustaleniu aktualnego stanu zdrowia ucznia w porozumieniu z rodzicami ucznia, lub, gdy rodzice są nieobecni w porozumieniu z dyrektorem szkoły.
6. Pedagog szkolny wyjaśnia okoliczności spożycia alkoholu lub zażycia środków odurzających, przeprowadza rozmowę z uczniem i jego rodzicami, sporządza notatkę i dołącza ją doteczki ucznia.
7. Pedagog/psycholog szkolny obejmuje ucznia opieką profilaktyczną.
8. Wskazuje rodzicom możliwości korzystania z terapii w różnych organizacjach specjalistycznych.
9. Powiadamia OPS i kuratora sądowego w przypadku jeżeli rodzina objęta jest nadzorem.
10. Wobec ucznia stosuje się kary zgodnie z WSO.
- 11.** Pedagog szkolny monitoruje realizację i efektywność podjętych działań profilaktycznych.

9. Procedura postępowania w przypadku złego samopoczucia ucznia

1. Nauczyciel, pracownik szkoły, który otrzymał wiadomość o złym samopoczuciu ucznia powinien:
  - a. zapewnić uczniowi opiekę, ustalić w miarę możliwości przyczynę złego samopoczucia;
  - b. zgłosić potrzebę opieki nad dzieckiem chorym do pielęgniarki szkolnej, wychowawcy lub sekretariatu.
2. Jeśli uczeń zgłosił złe samopoczucie podczas lekcji, w celu sprawnego udzielenia pomocy nauczyciel prosi innego nauczyciela, pracownika szkoły lub gospodarza klasy o pomoc w kontakcie z pielęgniarką szkolną.
3. Nie powinien ucznia wysyłać samego lub pod opieką innego ucznia do gabinetu pielęgniarki (chyba, że dolegliwość dziecka nie stanowi realnego zagrożenia np. małe skaleczenie), nie wolno podawać dziecku picia, leków.
4. Pierwszej pomocy przedmedycznej niezwłocznie udziela uczniowi pielęgniarka szkolna, osoba przeszkolona do udzielania pierwszej pomocy zgodnie ze swoją wiedzą i dobrą wolą. Jeśli jest taka potrzeba, decyduje o wezwaniu pogotowia ratunkowego.
5. Pielęgniarka szkolna, pedagog, dyrektor lub inna osoba udzielająca pomocy powiadamia rodziców ucznia o zdarzeniu, ustala z nimi potrzebę wcześniejszego przyścia rodzica, godzinę i sposób odbioru dziecka ze szkoły lub powiadamia o potrzebie/fakcie wezwania pogotowia ratunkowego.
6. Jeśli istnieje nagła potrzeba zabrania dziecka przez pogotowie ratunkowe do szpitala, do czasu przybycia rodziców opiekę nad dzieckiem sprawuje nauczyciel wyznaczony przez dyrektora szkoły.
7. W przypadku braku kontaktu z rodzicem, gdy nie ma zagrożenia życia ani zdrowia dziecka, uczeń pozostaje w szkole pod opieką pielęgniarki szkolnej, nauczyciela z którym ma lekcje lub wychowawcy klasy.
8. Jeżeli zgłoszenie złego samopoczucia dziecka jest poza godzinami pracy pielęgniarki szkolnej lub sekretariatu, nauczyciel sam udziela dziecku niezbędnej pomocy i powiadamia rodziców o tym fakcie, postępuje według ich ewentualnych wskazówek i sprawuje opiekę nad dzieckiem do ich przyjazdu.
- 9. Uczeń chory nie może opuścić szkoły samodzielnie, nawet jeśli rodzice w rozmowie telefonicznej wyrażą na to zgodę.**

10. Procedura postępowania w przypadku zauważenia agresywnego zachowania osoby dorosłej w stosunku do własnego lub innego dziecka na terenie szkoły

1. Rodzice i inne osoby dorosłe niebędące pracownikami szkoły nie mają prawa podejmować jakichkolwiek interwencji wobec innych dzieci niż własne, chyba że ich działanie jest bezpośrednią reakcją mającą na celu uniknięcie zdarzenia zagrażającego życiu lub zdrowiu tego dziecka (np. ochrona przed upadkiem ze schodów, uderzeniem itp.).
2. Jeżeli rodzic ucznia szkoły lub inna dorosła osoba swoim zachowaniem w wyraźny sposób narusza zasady i normy współżycia społecznego, bądź też w inny sposób stanowi zagrożenie dla porządku na terenie szkoły, a w szczególności gdy zagraża bezpieczeństwu lub poczuciu bezpieczeństwa uczniów, np. dopuszcza się szarpania dziecka, straszenia, grożenia, należy bezzwłocznie:
  - a. odizolować ucznia/uczniów od osoby agresywnej, zapewnić mu bezpieczeństwo,
  - b. stanowczo zażądać zaprzestania niewłaściwego zachowania oraz o opuszczenie terenu szkoły,
  - c. poinformować o incydencie dyrektora, wicedyrektora szkoły lub pedagoga,
  - d. w sytuacji wzmożonej agresji niezwłocznie powiadomić policję lub straż miejską,
  - e. poinformować agresywnego rodzica lub innego dorosłego o konsekwencjach prawnych takiego postępowania.
3. Po zajściu należy o incydencie poinformować rodziców dziecka, którego dotyczyło zachowanie agresywne innej osoby dorosłej.
4. Ze zdarzenia należy sporządzić notatkę służbową i przekazać ją dyrekcji szkoły.

11. Procedura postępowania w przypadku stwierdzenia naruszenia godności i dobrego imienia nauczyciela lub innego pracownika szkoły

Art. 63 Karty Nauczyciela

Ochrona prawna nauczyciela

1. Nauczyciel, podczas lub w związku z pełnieniem obowiązków służbowych, korzysta z ochrony przewidzianej dla funkcjonariuszy publicznych na zasadach określonych w ustawie z dnia 6 czerwca 1997 r. - Kodeks karny (Dz. U. z 2017 r. poz. 2204 oraz z 2018 r. poz. 20, 305 i 663).

2. Organ prowadzący szkołę i dyrektor szkoły są obowiązani z urzędu występować w obronie nauczyciela, gdy ustalone dla nauczyciela uprawnienia zostaną naruszone.

Art. 190a Kodeksu karnego – Stalking

§ 1. Kto przez uporczywe nękanie innej osoby lub osoby jej najbliższej wzbudza u niej uzasadnione okolicznościami poczucie zagrożenia lub istotnie narusza jej prywatność, podlega karze pozbawienia wolności do lat 3.

§ 2. Tej samej karze podlega, kto, podszywając się pod inną osobę, wykorzystuje jej wizerunek lub inne jej dane osobowe w celu wyrządzenia jej szkody majątkowej lub osobistej.

Art. 212 Kodeksu karnego Zniesławienie

§ 1. Kto pomawia inną osobę, grupę osób, instytucję, osobę prawną lub jednostkę organizacyjną niemającą osobowości prawnej o takie postępowanie lub właściwości, które mogą poniżyć ją w opinii publicznej lub narazić na utratę zaufania potrzebnego dla danego stanowiska, zawodu lub rodzaju działalności, podlega grzywnie albo karze ograniczenia wolności.

Art. 222 Kodeksu karnego - Naruszenie nietykalności

§ 1. Kto narusza nietykalność cielesną funkcjonariusza publicznego lub osoby do pomocy mu przybranej podczas lub w związku z pełnieniem obowiązków służbowych, podlega grzywnie, karze ograniczenia wolności albo pozbawienia wolności do lat 3.

Art. 226 Kodeksu karnego - Znieważenie

§ 1. Kto znieważa funkcjonariusza publicznego lub osobę do pomocy mu przybraną, podczas i w związku z pełnieniem obowiązków służbowych, podlega grzywnie, karze ograniczenia wolności albo pozbawienia wolności do roku.

Zniewaga jest przestępstwem przeciwko godności osobistej człowieka, a więc przeciwko jego subiektywnemu poczuciu własnej wartości. Zwrot ten należy rozumieć, jako dobitne i stanowcze zachowanie się sprawcy, demonstracyjnie podkreślające pogardę w stosunku do nauczyciela. Może to być epitet słowny lub obelżywy gest, przy czym istotne dla sprawy jest nie tyle słownikowe znaczenie danego zwrotu językowego, lecz jego utarte i umowne znaczenie społeczne oraz fakt, że uważane są one za obraźliwe i tak je odbiera nauczyciel.

Nietykalność cielesna oznacza zakaz fizycznego oddziaływania sprawcy na ciało nauczyciela w sposób znieważający, przykry lub bolesny.

Zarówno zniewaga jak i naruszenie nietykalności cielesnej są przestępstwami ściganymi z oskarżenia publicznego, o ile zostanie zawiadomiony o czynie zabronionym właściwy organ państwowy.

Zniesławienie polega na publicznym pomawianiu nauczyciela o takie postępowanie lub właściwości, które mogą poniżyć go w oczach opinii publicznej lub narazić na utratę zaufania potrzebną do wykonywania zawodu pedagoga. Nie zwalnia od odpowiedzialności za zniesławienie przekazywanie wypowiedzi innych osób na zasadzie *relata refero*.

Stalking, cyberbaiting to uporczywe nękanie, wzbudzanie poczucie zagrożenia, naruszanie prywatności, ośmieszanie, umieszczanie w mediach społecznościowych filmów, zdjęć ośmieszających lub podważających godność i dobre imię.

Za naruszenie godności osobistej nauczyciela lub innego pracownika szkoły uznaje się:

- lekceważące i obraźliwe zachowania ucznia, rodzica lub innej osoby wobec nauczyciela lub innego pracownika szkoły wyrażone w słowach lub gestach;
- lekceważące i obraźliwe zachowania w stosunku do nauczyciela lub innego pracownika szkoły w obecności osób trzecich;
- prowokacyjne zachowanie wyrażone w słowach lub gestach;
- nagrywanie lub fotografowanie ww. pracowników szkoły bez ich wiedzy i zgody;
- umieszczanie obraźliwych słów i informacji w Internecie;
- naruszenie prywatności i własności prywatnej tych osób;
- użycie wobec nich przemocy fizycznej lub psychicznej, zastraszanie;
- pomówienia i oszczerstwa wobec ww. pracowników;
- naruszenie ich prywatności i dobrego imienia poprzez upublicznianie informacji, wizerunku lub innych danych w Internecie i innych mediach.

1. W przypadku naruszenia godności nauczyciela lub innego pracownika szkoły przez ucznia, rodzica lub inną osobę, poszkodowany ma obowiązek zgłoszenia powyższego zdarzenia do dyrektora szkoły, a w przypadku jego nieobecności – do wicedyrektora lub pedagoga szkolnego. Zgłoszenie odbywa się poprzez sporządzenie notatki służbowej.
2. Dyrektor szkoły, wicedyrektor albo pedagog, do którego wpłynęło takie zgłoszenie, ustala sprawcę i podejmuje działania:
  - a. przeprowadza z uczniem rozmowę wstępną,
  - b. powiadamia wychowawcę ucznia,
  - c. wychowawca niezwłocznie informuje telefonicznie rodziców ucznia o zaistniałej sytuacji,
  - d. uczeń otrzymuje karę zgodnie ze Statutem Szkoły, jego zachowanie ma wpływ na ocenę zachowania,
  - e. wychowawca, pedagog, rodzice i uczeń ustalają plan działań naprawczych podpisując ze szkołą kontrakt indywidualny,
  - f. w przypadku umieszczonych w Internecie np. wpisów i zdjęć naruszających dobra osobiste nauczyciela lub innego pracownika, rodzice ucznia mają obowiązek skutecznego usunięcia wpisu poprzez administratora strony internetowej lub forum dyskusyjnego,
  - g. jeżeli uczeń (lub rodzina) jest objęty nadzorem kuratora wychowawca lub pedagog informuje kuratora o zaistniałym zdarzeniu,
  - h. pedagog wskazuje rodzicom adresy specjalistycznej pomocy pedagogiczno- psychologicznej, w celu uzyskania ewentualnej pomocy terapeutycznej.
3. Jeżeli zachowanie ucznia nie ulega zmianie, uczeń i jego rodzice nie wywiązują się z postanowień kontraktu lub odmawiają współpracy, szkoła kieruje pismo do Sądu Rodzinnego i dla Nieletnich lub do policji z prośbą o rozeznanie sytuacji rodzinnej ucznia lub z informacją o zagrożeniu demoralizacją.
4. Jeżeli naruszenia dopuścił się rodzic ucznia lub inna osoba dorosła na wniosek poszkodowanego dyrektor szkoły informuje, że zgodnie z Art. 63 Karty Nauczyciela jest obowiązany złożyć zawiadomienie do odpowiednich organów.

12. Procedura postępowania w przypadku uzyskania informacji o zagrożeniu ucznia szkoły demoralizacją

1. Każdy, kto uzyskał informację budzącą podejrzenie o możliwości demoralizacji ucznia powinien przekazać ją wychowawcy klasy, pedagogowi lub dyrekcji szkoły.
2. Wychowawca informuje o fakcie pedagoga, psychologa i dyrektora szkoły.
3. Wychowawca wzywa do szkoły rodziców ucznia i przekazuje im uzyskaną informację. Przeprowadza rozmowę z rodzicami oraz z uczniem w ich obecności. W przypadku potwierdzenia informacji, zobowiązuje ucznia do zaniechania negatywnego postępowania, rodziców zaś bezwzględnie do szczególnego nadzoru nad dzieckiem. W toku interwencji profilaktycznej może zaproponować rodzicom skierowanie dziecka do specjalistycznej placówki udzielającej wsparcia lub udział dziecka w programie terapeutycznym.
4. Jeżeli rodzice odmawiają współpracy lub nie stawiają się do szkoły, a nadal z wiarygodnych źródeł napływają informacje o przejawach demoralizacji ich dziecka, szkoła pisemnie powiadamia o zaistniałej sytuacji Sąd Rodzinny i dla Nieletnich lub policję (*specjalistę ds. nieletnich*).
5. Jeżeli szkoła wykorzysta wszystkie dostępne jej środki oddziaływań wychowawczych, (*rozmowa z rodzicami, ostrzeżenie ucznia, spotkania z pedagogiem, psychologiem, itp.*), a ich zastosowanie nie przynosi oczekiwanych rezultatów dyrektor powiadamia Sąd Rodzinny i dla Nieletnich lub policję. Dalszy tok postępowania leży w kompetencji tych instytucji.
6. W przypadku uzyskania informacji o popełnieniu przez ucznia przestępstwa ściganego z urzędu lub jego udziału w działalności grup przestępczych, zgodnie z art. 304 § 2 kodeksu postępowania karnego, szkoła jako instytucja jest obowiązana niezwłocznie zawiadomić o tym prokuratora lub policję.

13. Procedura postępowania w przypadku ujawnienia cyberprzemocy

Postępowanie w przypadku zgłoszenia lub ujawnienie cyberprzemocy w stosunku do ucznia:

1. udzielenie wsparcia ofierze przemocy psychologiczno-pedagogicznej przez wychowawcę lub pedagoga;
2. ustalenie okoliczności zdarzenia, ewentualnych świadków oraz w miarę możliwości zabezpieczanie dowodów i ustalania tożsamości sprawcy cyberprzemocy;
3. powiadomienie dyrektora, rodziców ofiary przemocy i sprawcy oraz policji, jeśli doszło do złamania prawa;
4. rozmowa z uczniem, sprawcą przemocy, ustalenie powodów i okoliczności zajścia, poinformowanie rodziców o przebiegu zdarzenia oraz o konsekwencjach dyscyplinarnych;
5. zastosowanie kar wobec sprawcy zgodnie ze Statutem Szkoły oraz procedurami dotyczącymi przemocy w stosunku do innej osoby;
6. ustalenie z uczniem i rodzicami zasad prowadzących do zmiany postawy ucznia, poinformowanie o możliwości korzystania z pomocy specjalistów;
7. jeżeli uczeń nie zaniecha dotychczasowego postępowania, dyrektor szkoły pisemnie powiadamia sąd rodzinny o przejawach demoralizacji dziecka;
8. sporządzenie notatki służbowej z przeprowadzonych rozmów, włączenie do dokumentacji pomocy psychologiczno-pedagogicznej;
9. przeprowadzenie z uczniami zajęć profilaktycznych nt. szkodliwości i odpowiedzialności prawnej za stosowanie cyberprzemocy.

Zgłoszenie cyberprzemocy przez osobę dorosłą:

1. W przypadku zgłoszenia do dyrektora szkoły przez osobę dorosłą o stosowaniu cyberprzemocy w stosunku do jej osoby przez ucznia szkoły, dyrektor zgłasza sprawę do odpowiednich organów ścigania.
2. Po zakończeniu wyjaśnień przez policję, dyrektor udziela kary uczniowi/uczniom zgodnie ze Statutem Szkoły.

14. Procedura postępowania w przypadku ogłoszenia ewakuacji budynku szkolnego

Działania nauczyciela przebywającego z grupą uczniów w salach lekcyjnych:

- a) przerwać pracę, uspokoić uczniów w celu uniknięcia paniki,
- b) wydać polecenie pozostawienia wszystkich rzeczy i bezwzględnego stosowania się do wskazówek wydawanych przez osoby dorosłe,
- c) zabrać dziennik lekcyjny, w przypadku stosowania dokumentacji w wersji papierowej,
- d) zamknąć wszystkie okna,
- e) uformować kolumnę (najlepiej dwójkową) i niezwłocznie kierować się do wyjść ewakuacyjnych zgodnie z kierunkiem znaków ewakuacyjnych lub drogą wskazaną przez kierującego ewakuacją,
- f) zamknąć pomieszczenie (nie wolno zamykać na klucz),
- g) przy silnym zadymieniu dróg ewakuacyjnych poruszać się „gęsiego” nisko przy ziemi, wzdłuż ściany zachowując kontakt fizyczny z poprzednią osobą,
- h) w przypadku konieczności skoku z okna na rozstawiony przez Straż Pożarną skokochron należy wykonywać polecenia strażaka,
- i) po wyjściu na zewnątrz we wskazane miejsce przez kierujących ewakuacją należy bezzwłocznie policzyć uczniów, w sytuacji stwierdzenia braku dziecka natychmiast powiadomić kierujących akcją,
- j) powrót do budynku po uzyskaniu zgody osób kierujących ewakuacją,

Działania nauczycieli przebywających z dziećmi na terenie szkolnym (ogródek rekreacyjny, boiska szkolne, wybieg) :

- a) uspokoić uczniów w celu uniknięcia paniki,
- b) wydać polecenie pozostawienia wszystkich rzeczy i bezwzględnego stosowania się do wskazówek wydawanych przez osoby dorosłe,
- c) pobrać od osoby kierującej ewakuacją wydruki alarmowe frekwencji uczniów lub zabrać ze sobą dzienniki w przypadku stosowania dokumentacji w wersji papierowej,
- d) uformować kolumnę (najlepiej dwójkową) policzyć uczniów i niezwłocznie udać się na miejsce zbiórki wskazane przez kierującego ewakuacją,
- e) powrót do zajęć po uzyskaniu zgody osób kierujących ewakuacją,

Działania pracowników administracji i obsługi:

- a) niezwłocznie przerwać pracę,
- b) udzielić przejścia ewakuacyjne,
- c) pomagać nauczycielowi przy opuszczaniu pomieszczeń przez uczniów,
- d) sprawdzić opuszczone pomieszczenia na swoim odcinku pracy, pozamykać okna i drzwi,
- e) stosować się do poleceń wydawanych przez osoby kierujące ewakuacją,
- f) udać się na wyznaczone miejsce zbiórki.

15. Procedura postępowania w ekstremalnej sytuacji kryzysowej „Aktywny zabójca”

Zasady postępowania

Reakcja na taki atak w placówce szkolnej powinna być podporządkowana zasadzie „**uciekaj, schowaj się, walcz**” !!!!!

Jeżeli jest taka możliwość - **wyprowadzenie** (ewakuacja) uczniów w sposób bezpieczny poza teren obiektu.

Jeżeli ewakuacja nie jest możliwa do wykonania, należy uczniów odseparować od **zagrożenia poprzez zamknięcie i zabarykadowanie się w bezpiecznych miejscach na terenie szkoły.**

Gdy nie ma możliwości ucieczki ani skrycia się, stan wyższej konieczności **obliguje wszystkich do podjęcia walki wszelkimi możliwymi metodami.**

1. Naczelna zasada – **przetrwać !!!**
2. **Nie stój, nie gap się** - narażasz życie, działaj, nie czekaj, że ktoś tobą pokieruje – może być zbyt mało czasu.
3. **Nie dyskutuj** z terrorystami, **nie odwracaj** się tyłem, **nie utrzymuj** kontaktu wzrokowego - te działania drażnią napastnika.
4. **Uciekaj** jeżeli jest taka możliwość, np. są inne wyjścia, okna na parterze.
5. **Chowaj** się gdzie możesz, najbliższa osłona, najbliższe pomieszczenie, sala lekcyjna, za szafę, pod ławki, itp. jeżeli pomieszczenie ma zamknięcie należy się zamknąć i zabarykadować, **zachować bezwzględną ciszę.**
6. **Unikaj okien, ścian przeszklonych**, gdzie można cię zobaczyć.
7. **Wycisz telefon**, cicho jak tylko możliwe - dzwoń na 112, policję, straż, wzywaj pomocy, w przypadku dzieci - **nie dzwoń do rodziców.**
8. Nie rób tłumy - tłum zdenerwuje desperata, utrudni akcję ratowniczą.

9. Jeżeli jest to pora dnia, kiedy oświetlamy pomieszczenia, należy **wyłączyć światła**.
10. Jeżeli nie udało się uciec, schować - pozostaje „walka” - **można czymś rzucić uderzyć, próbować obezwładnić itp.**
11. Po wkroczeniu policji lub innych służb należy **bezwzględnie podporządkować** się ich rozkazom, nie zabieraj czasu zadawaniem pytań lub dyskusją, jeżeli jesteś w miejscu bezpiecznym czekaj aż policja wyeliminuje zagrożenie i usłyszysz sygnał lub polecenie wyjścia.
12. Jeżeli są ranni – jeśli to możliwe, rozpoznajemy najbardziej poszkodowanych, wszyscy którzy mogą, udzielają w możliwy sposób **pierwszej pomocy przedmedycznej** i czekamy na zespół ratunkowy, wspieramy rannych.
13. Na komendę lub sygnał dźwiękowy „ewakuacja” postępujemy zgodnie z procedurami ewakuacji, nie zatrzymuj się, nic nie zabieraj (np. rzeczy osobistych).
14. Staraj się uspokoić, aby ograniczyć panikę i strach u dzieci.

16. Przepisy końcowe

1. W sprawach nieuregulowanych niniejszą Procedurą decyzje podejmuje dyrektor szkoły.
2. Poprzez dokumentowanie podejmowanych działań rozumie się sporządzanie notatek służbowych, zapisów w protokołach ze spotkań, wydruki informacji przekazywanych poprzez dziennik elektroniczny, dzienniczek ucznia.
3. Przez rodziców rozumie się również prawnych opiekunów ucznia.
4. Przez ucznia rozumie się również wychowanka oddziału przedszkolnego.